

Előfizetési árak:
egész évre 4 ft., félévre 2 ft.,
negyedévre 1 ft.
Egyes szám ára 8 kr.
hirdetések mersekkelt árak szerint.

**A lap megjelenik minden va-
sárnap**
Felelős szerkesztő:
FUCHS ANTAL

KÖZÉRDÉK

Szerkesztőség: Árpád-ut 20.,
hova a lap szellemi részét illető
közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adatnak.

Kiadóhivatal: Árpád-ut 20.,
hova a lap anyagi részét illető közle-
mények és előfizetési penzek küldendők
Kiadótulajdonos:
FUCHS ANTAL

UJPEST- ÉS RÁKOSPALOTA KÖZSÉGEK TÁRSADALMI ÉS SZÉPIRODALMI HETILAPJA

A foltos társadalom.

A közérkelesi romlás napról-napra újabb áldozatokat szed és a szentácziot hajhászó lapoknak elég anyag jut hasábjait betölteni.

Parbaj, öngyilkosság, szöktetés, halott-rablás stb. kepezik a napi skandalumokat, melyek mint pusztító bacillusok ragódnak a társadalom gyökerein, hogy megbontsák, megsemmisítsék azt a társadalmi rendet, mely hívatta van az államok erkölcsi sziget, létét és civilizációját istápolni.

Szomorú dolog, de való!

És vajjon mi az oka e tepsedésnek, hoi keressük a hibát?

Minden esetre ott, a hol felütrött, a honnan ezen koros állapotok kiindulnak, magában a társadalomban. A túl humanizmus teremtetten ezeket, a hiányos nevelés, mely a humanizmus alapjára van építve, de elég rosszul, rossz anyagból, mely reakciót szülve, a társadalom megmergezését eszközölte.

Az önzet tulságos kifejlődése, a jellemgyöngeség, mely a sorsal való küzdelmet nem meri felvenni, a kapzsiság és penzultáni vagy kepezik kiindulási pontját ama koroknak, melyek a társadalmat így rutul megbolygazzik.

Ehhez hozzájárul a büntetések gyenge alkalmazása is, a mely pedig legfontosabb eszköze az erkölcsi gyengeségek gyógyításának.

Maga a társadalom is enyhén banik azokkal, a kik ebbe a korba estek, változó szeszélyvel

elkényeztet egyes alakokat, kik aztán annyira elbizakodottá lesznek, hogy gyakran egy csekélység miatt is már önzetükben serte erzik magukat, vért kívannak és vagy saját életük ellen törnek, vagy bünre vetemednek, hogy híuságukat kielégíthessék.

A társadalom pedig rendszeren ke-ön jó rá a hibára, akkor midőn az illető már bemocskolta a társadalmat.

Az alacsonyabb neposztály bünösei leginkább lelek és erze-ki szegényesség miatt, ritka esetben tudatlanságuk folytán esnek a bünbe.

Rendszeren erkölcsi romlottság vezérel a bünre és vagy a megélhetés könnyebítése, vagy pedig penzvágyuk kielégítése ezeljából vetkeznek. Erőt vesz rajtuk az ösztön, kivétközve emberi alakjukból, elfelejtik a bün súlyát és szenvedélyük heveben követik el a bünit.

A bün, bün mindenkinél.

Akár a műveltebb, akár az alacsonyabb osztályhoz tartozik ki bünit követ el, egyaránt bemocskolja a társadalmat úgy az egyik, mint a másik.

A társadalom, sajnos, ezt a legtöbbször külön választja. Mig a parbajozókual a verontást lovagiaságnak minősíti és a törvény államfogházra itéli, addig a verekedőknel a verontást könnyű vagy súlyos testi sertesnek minősítven közönséges fogházra itéli, lehet, hogy a körülmények és viszonyoknál fogva ugyanazon ok vitte az illetőket a verontásra, csak a mód és kivétel különbözik egymástól.

amazok parbaj ezimen pisztoly vagy karddal, utóbbiak verekedés közben bottal vagy késsel inteztek el ügyüket.

És így van ez egyéb bünöknel is, különféleken osztályozzák.

A művelt embernek mindig több enyhítő körülményt hoznak fel, mint a tudatlannál, pedig lehet, hogy egy és ugyanazon erzes vitte a bünre.

Nehéz problema ez, melyet a társadalomnak kell megoldani, de megoldható csak akkor lesz, ha a társadalom nem lesz oly tulságos humanus és a büntető eszközök megvalasztlásában oly túl kiméletes, de leginkább akkor, ha intenzivebb nevelési rendszert állít fel.

Anonymus.

Ujpesti történelmi műemlék.

Az erzedeves történelmi kiállítás legerdekesebb tárgyai bizonyára a budapesti közuti lovasut-társaság felszazados barkái voltak, melyek, mint egy régiségbuvar megállapította, a Noé-barka mintájára készültek. Ezt abból következtetjük, mert a történelmi kiállítás bezarult és bódöle egyedül a lovasut öreg barkái maradtak fön a régi idők diesztésere.

Ujpest és Rákospalota valóban szerencsésnek ere,heti magát, hogy a társaság Ujpest és Rákospalota irant taplált esupa rokonszenvből e községeket választotta ki ezen műemlékek évezetere.

Boldog ujpestiek! Boldog ráko-palotaiak!

Meghalott szívvél rakjuk le a társaság számolya ele halánkat azon vegtelen figyelemert, melylyel az ujpestieket és rákospalotaiakat megtisztelni kegyeskedett és azzal örök bálára kötelezte.

Üdv a nemeskeblű társaságnak!

A „KÖZÉRDÉK” TÁRSZÁJA.

Az emberbaráti intézmények és a szabadkőművesség.

A napokban egy kis könyvecske jelent meg az irófalom piaczin, mely feltárja az avatatlank előtt az emberbaráti serefet otthononak feyves esarnokait.

A művelődés történel hosszú evezredes pályáján minden teren alkotott az emberi elme szép és nagy dolgokat, csak egyről feledkezett meg: az önzetlen emberszeretet templomának megalapításáról.

Avagy talán az ökori d. spolizmus, vagy a középkori hüber- és az újkori kasztrendszer kedvezhelett az emberszeretet terjesztésének?

Nem. Hol az egyéni szabadság rabgaba szorítva görnyed: hol a hatalom meg a nép szabad költözködésének is korlátokat szab: ott a szellem, a szívjoság és szeretet szárnyai sem lehettek szabadok. Hol a rabláncz esörög ott a szellem is teletlenül nyög, mert az esz nemes-ak egyes osztályok kiváltsága: hanem egyedül a Mindenható megbecsülhetetlen adományja. A történel feyves lapjai tanuskodhatnak a mellett, hogy a szellem a kunyhókból sokszor nagyobb fényt árasztott szet mint a legezfrabb palotákból.

A szabadság, egyenlőség és testveriség harinas szentséget csak a franczia forradalom szülte a múlt század végén s a kik e hitvallás apostolai lettek, azok a kibontott zászlóra meg a haladás, a felvilágosodás magasztos eszmeit igtatták.

Letört tehát a gál: az esz, a szellem megteremté otthonat s hitvesársul fogadta magához a szívjosag anyját.

A mi a család otthonnak a férj: az a világnak a szellem, az esz: a mi a család kebelében a nő: az a társadalomban a szív, a szeretet.

Férfi- és a nő a világ teremtésének koronája: a szellem és a szív az ember lelkenek legtöbb ekessége.

Ezen is kirándulás után visszatérhetünk tulajdonképpen tárgyunkra, arra a műre, mely a szellem feyves faklyájának lobogtatása mellett az emberi szív nemes alkotásairól számol le nekünk. A könyv a magyar szabadkőművesek leteiről szol.

Kettős erdekkel fogtam e mű olvasásába, mert tudni óhajtam, hogy valók-e ama sötét pontok, miket a legutóbbi trienti anti-szabadkőműves gyűlés repített a világba? és mert tudni óhajtam már rég, hogy vajon miben rejlenek a szabadkőműveseknek az avatatlank előtt ismeretlen munkái?

Mindket vágyam beteljesült most egyszerre, mert meggyőződtem arról, hogy a trienti gyűlésen a középkor sötét eszmeit vittek harezba a haladás, a felvilágosodás szelleme ellen.

Az önzés, az anyagiság rabjai szálltak ott síkra az Isten, a háza és az emberszeretet önzellen harczoai ellen, s hogy valótlán ámitásaikkal önnönmagukat lettek lehetlenné a sötét hadsereg meg seletébb lovagjai.

A hová csak egy parányi fény tör utat magának, ott megsemmisül az árny: úgy semmisít meg e kis mű is azokat a képtelen vádakat, a melyket az önimádók hadserege agyremek gyanánt repített világá a haladás fekkölt szellemei bajnokai ellen. De hadd beszéljenek helyettünk a tények: a szabadkőművesek szellemi és anyagi tevékenységének

alkotásai; de mert a számtalan nemes emberbaráti intézményeket e helyütt bővebben nem ismertethetjük: azokat e-ak d öhejban tárgyaljuk, hisz mindnyájan ismerjük azoknak aldasos működését, annelkül azonban, hogy azok eredetét is valaha kutattuk volna.

A szabadkőművesi alkotások egyike a hajlektalanok menhelye, melynek eszmejét a »Régi hívek« piholyában 1876. évi január hóban penditettek meg, es ma már negy menhely ad naponta 1100 hajlektalanok ejjeli nyugvohelyet s az ötödik menhely is a megvalosítás küszöbén áll.

Szépén jellemzi ez emberbaráti intézmény nemes voltát a kis könyvecske következő sorraiban:

„Azok, a kikre jól fütött szoba, vetett ágy vár este a napi munka elvégzése után, nem is sejtik micsoda kétségbeesett emberek vannak a fővárosban; olyanok, a kik nem ismerik a fütött szobát, nem pihenhetnek meg puha ágy ringató ólén. A hideg szél járja át vézu tuójukat, reszkető kezekkel vanják összébb mellü ön a rongyos kabátot. . . az emberek félnek az ilyen kétségbeesett alakoktól. Gonosz embereknek tartják őket, kik lapnak, gyilkolnak. A rongyos ruha csak gonosz embert takarhat, a sápadt arc, a becssett szemek, melyekben nincs fény, nincs élet, csak gonoszterökre vallanak. Rimánkodását hazugságnak mondják, a könyveket tettetésnek; kiméletlenül kizírják a szerencsétlent az utcára, hald fipelőljék nyomorult sorsán, sirjon keserves könyveket szerencsétlensége fölött.

Ezeket fogadják be a szabadkőművesek által megteremtett menhelyek és hogy mily jótetemény ez, és mily emberszeretet sugallta e tervet, bizonyítja az, hogy az első menedékház megnyitása óta 1.647.955 ember keresett e hajlekokban pihenő helyet.

Mily nemes dolog is az a műemlekek iránti kegyelet! Öregapáink ha főikelnének sirjukból bizonyára könnyet hullatnának, hogy ime a mai korban egy régi jó ismerőssel mégis találkozunk Ujpesten, — a villamos sodronyok alatt elhaladó, pardon ezammogó lovasúttal.

Azt a kedves közlekedési eszközt, melyet az ördögös gőz- és villam le akart szorítani, eltörölni a föld színéről. Azonban a nemes társaság szilárd elhatározása, a műemlekek iránti kifogyhatatlan kegyelete erősebb a gőz- és villamnál és örömlükre? meghagyta a lovasúttal.

Kijátszotta lángelmével a haladó kort, egy „villamos-áldás” és sikerült „villamosrendőri bejárás” megoldotta a Gordiusi csomót és megírta a lovasút.

Watt James a 23-as p. Edison Alva Tamás a villam felfedezője parulhatnak, mert az ő felfedezésük a porba hullott a társaság találgatásai. Ezzel minden, felfedezte a villamos lovasúttal.

Az utca díszére felállította az oszlopokat, a matyák kenyelmeire pedig behalozta a sodronyokat és a lovak vigán nyerdje, szinte megvilágozva haladnak el az oszlopok mellett, sokszor felszólítva: atkozott villam! Hűszen laposak a sárat, gulyóva a villamot, mely előttük ellen tört, formás-virslikre akarta kárhözatni őket.

A nemes társaságnál a loerő legyőzte a gőzt és villamot, nem engedte meg, hogy a történelmi műemlekek ezen nevezetessége csorbát szenvedjen.

Ne is engedje, hiszen vele kiszámíthatatlan nagy jótétet tesz az emberiségnek, mely nevet bizonyára meg fogja örökíteni.

A nagyközönség ugyanis nincs kitéve annak a borzalmas látványnak, hogy kigyullad a villamos kocsit, avagy az oszlopok lakosai szép színet a kalauzok vére feje be, az elgázolások is ki vannak kerülve, szoval a szennyezés lefűnnek a napirendről. A lapok nem kapnak át vagy a kö. össeg idegét rázó események perfraktálására, mi által az általában nagyon terjedő idegbajoknak a társaság elejét veszi.

Az utazóközönség nem zavartja meg általában a zúzó villam és csendesen szunyadhat utazása közben.

A szivarozó férilipublikum öröme is nagyban táplálja a gondos társaság, mert addig, a míg a lovasút nem lesz villamos, a főkapitányi rendelet, mely az újpesti-rákospalotai villamos vasutakoz megtilja a dohányzást, nem terjed ki a lovasútra.

Hála Istennek! Szerencsés dohányzók!

Ezekből láthatjuk, hogy a gőz, a villam szerencsétlen találmányok és nem egyéb mint a régi műemlekek ellen küzdő fiaskó.

A társaságot valóban a legnagyobb elismerést illeti, hogy nem hagyja magát a modern civilizáció betegesétől elragadni, a haladó kortól elszedíteni, mely neki bizonyára győzhetetlen fejfájást okozna.

Hanem egy ajánlatot mégis teszünk a társaságnak, t. i. hogy a történelmi emlékek őregebb színezete legyen, fogasson a kocsik ele szamarakat, így sokkal érdekesebb látványosságot fog nyújtani.

Hahaha.

A „Gyermekbarát egyesület” felruházási ünnepélye.

Ritkán van alkalmunk oly lelekemelő látványban részesülni, mint a legutóbbi napok egyikén. Az újpesti központi asztaltársaságból alakult „Gyermekbarát-egyesület” tartotta felruházási ünnepélyét, mely minden tekintetben varakozáson felül sikerült.

November hó 30-án tartotta az egyesület a szegény és árvagyermek hármadízben való felruházását, mely előkelő közönség jelenlétében folyt le. Öröm, boldogság s megelégedés töltötte be az egybegyűlteket szívét, látva ott 59 ártatlan gyermek kimondhatatlan lelkesedéssel, kik csak az új ruhát, fényes eszimat látva magukon, a jelen pillanatnak éltek, mert nem tudták elfogyni, mert nem értették meg eme jó, nemes intézmény melyek értelmét, mit a jölkönyvesség előidéző. Boldogak ók, mert új ruhájuk és új eszimatjuk van, de szászszorta boldogabbak azok, kik ez ártatlan örömnél tanultak voltak. Felmelegedik a szív s gyorsabban látket a vér, eifelejtli az ember gyarlóságot e magasztos pillanatban, s pótolja őt a mindeannapi lét küzdelmeit.

De beszéljen itt hejytem az ünnepély teljes lefolyása.

Már a kora délutáni órákban kezdett gyülekezni a sok apró gyermek az egyesület helyiségében, hol türelmellenül várta mindegyik a pillanatot, melyben ki-ki magára öltheti saját új ruháját. Mindegyik első akart lenni az öltözködésben és a jelenlévő 16 bizottsági hölgynek ugyancsak ügyekeznit kellett, hogy az apróságok teljes rendben legyenek felöltözve, mert egyik a sapkáját, másik a eszimatját felejtene el magára venni örömben, az oly rég nélkülözött új ruhát látva saját testben. Mintegy varázsütésre változott meg a sok rongyos ruhában öltözötlettel gyermek, szépen megvívva az újonatú ruhában.

Öt órára már keszen voltak a felöltözte-

ttel és ekkor egymásután szép sorban mind-egyik asztalhoz ült és a felügyelő hölgybizottság feltálalta nekik a jó meleg vacsorát, melyet jó kedvvel és mohón kőtöttek el.

Ez idő alatt a meghívott közönség mind-sűrűbben érkezett, úgy hogy 6 óra után már alig lehetett a tágas termekben mozogni, mindenki helyet keresett magának és ismerőseinek, mert előre lehetett látni, hogy azok mind el lesznek foglalva.

Hála a rendezőség ügyes és tapintatos eljárásának, mind a mellett, hogy ily nagy számban jelentek meg a vendégek, mégis mindenkinek elég kényelmes hely jutott.

Hét óra előtt néhány perccel, midőn már a vár vendégek teljes számban együtt voltak, kezdetet vette az ünnepély hivatalos része, a díszválasztmányi ülés megnyitása.

Az elnök lendületes beszéddel nyitotta meg az ülést, üdvözölve az egybegyűlt szép közönséget, az egyület működésének eredményét mutatta be. Ezután a múlt ülés jegyzőkönyve felolvasatva, hitelesítetlet.

Amint elhangzott a végző, s a hitelesítés megörömet, felemelkedett helyéből az egybegyűlt vendégek közül dr. Venetianer Lajos az újpesti izraelita hűközség főbízstelendője s lendületes szavakban esetele a humanus intézmény eddigi működését, mely beszéd oly hatással volt egy a hallgató közönségre, mint a gyermekekre, hogy keptelenek erzem magam arra, ezen kiváló teflu magasztos és lendületes szavait csak megközelítőleg is leírni.

Szavait felfrondító eljenzés követte, miből kitűnt, hogy minden egyes jelenlévő a szónokkal együtt érez, együtt gondolkozik. Ezután a felöltözötlettel gyermekek közül ketten köszöntek meg az egyület által irányukban gyakorolt jöteleményt.

Végül a jegyző szolalt föl, elismeréssel adózva a választmányának buzgó és lelkiismeretes működéséért, valamint az elért fényes eredmény ér, kerve őket, hogy a nemes ügy érdekében ezennel még fokozottabb mérvben támogassák az egyesületet, egyszerű színd köszönetet mond a n. e. közönségnek is és kerit a jövőben való támogatását.

Az est hivatalos része befejezetletén, a társasvácsora követte, mely közben a szebb-nél-szebb tosztokat élvezetlet haligaltunk végig.

Diamantstein Lajos a nemes ezlra és követőre emelte poharát. Utána következett dr. Venetianer Lajos főbízstelendő az ügy bizaltására, Silbermann Izidor az egyesület elnöke a partoló közönségre, dr. Elsner Simon az egyesület választmányára, P. Kano-

A népkönyhák felállítasára az első lépést úgy a fővácsban mint a vidéken a szabadkőművesek tették meg, s, az ki fogalmat akar alkotni ez intézmény nemes voltáról, emberbaráti magasztos hivatásáról az faradjon csak el a népkönyhákba: s ha van szíve: megrendül attól a látványtól, mely szemre ele tarul: ha van lelkében csak egy esépp szánalom emberlarsái iránt: a nyomor enyhítését töle telhetőleg támogatja. Mert a ki nem ehezett, a ki nem nyomorgott, a kit az ádáz sors sujtó körnei meg nem marzangoltak meg, az nem is tudja megbecsülni azt a jöteleményt, amiben a népkönyhák révén e szerencsétlen emberlarsaink részesülnek.

A nagyváros roppant hátránya a tisztátalan levegő és a tulsufolt kaszárnya nagyságu házak, de kétszeres csapás ez azon szegény szülőkre, a kiket az anyagi gondok terhei annyira sujtanak, hogy egész nap kenyér után járva éveken át nincs idejük arra, hogy szeretett gyermekeiket kivihessék a szabad természet ozondus éltető levegőjére. E bajon kívánt segíteni a »Haladás« páholy, midőn 1884. évben megalakítá a »Szünidei gyermektelep egyesületét«, mely 14 év alatt 79.730 frt költségen 3700 gyermekkel élvezetlet a nyári üdülés jöteleményét és hogy e nemes intézmény mily pártolásban részesül, mutatja azon szép eredmény, hogy az egyesület vagyona az alapítványokkal együtt már 4.557 frtra rug, mely összeg azonban meg korantsem elegendő arra, hogy kitelepítse azon sok ezer gyermeket, kik e jöteleményre szoruló-
nának.

A hülyék nevelötinteztet a »Zur Arbeit« páholy lelkesítésére alapította Frimm Jakob s habár e téren még igen sok tenni való van,

mert ez az egy intézet csak halvan-hevven hülyét fogadhat be, holott az országban huszezer hülye van: azonban az erkölcsi siker már ez első intézményt is eléggé koronázza.

A Gederthegy alján áll az egyemeletes nevelötinteztet, s ki arra téved nézzen be e szerény házba, hogy fogalmat alkothasson arról az emberlarsóló nemes buzgalomról, melylyel a már-már elveszett halandókat megmentik az életnek, a hazának, a társadalomnak.

A melegedő szobák és levesosztötintezetek, nummeganyai szeretettel apolt alkotásai a szabadkőművesek emberbaráti munkáinak, áldozatkészségeinek és az évenként felállított sok ily intézmény közül csak különösen kettőt emelünk ki ez alkalommal: nevezetesen a »Gáthé« páholy által Budán a II. kerületben fenntartott melegedő szoba és levesosztötinteztet a legaldasosabban működik már évek óta, a legújabb alkotás pedig e téren a »Reform« páholy által 1895. évben létesített »Budapesti melegedő szoba egyesület«.

A »Humboldt« páholy által 1887. évben megalakított a »Gyermekbarát egyesület«, mely példant csak az 1894-95. év december-aprális hónapjaiban 110.737 ebédet naponta 27 helyen osztott ki ehezó iskolás-gyermekek között.

A »Budapesti önkéntes mentögyesület« létrejöttének érdeme a »Könyves Kálmán« páholyé, a hol ez iránt még 1885. évben megindult a mozgalom, s hogy ez eszme mily általános lelkesedést szült, azt megmutatta az 1887. év május havában életbe is léptetett egyesület, a melynek áldásos működéséről legfenyesebb tanubizonyosságot szolgált az, hogy megalakulásának napjától 1893-ik év

vegeig nappal 25.467 és éjjel 11.801 balesetnél nyújtott első segélyt.

A Pozsonyban dolgozó »Zur Freundschaft« nevű páholy 1889. január 14-en tartott munkáján elhatározta, hogy Beesben szegény betegágyas nők részére üdülöházat épít es a terv megvalósítatva, az üdülöház 1889. május 5-en czelejainak át is adatott, hogy hirdesse a szeretet munkáját ott, hol ep a szeretet romboló munkát vezetett, mert ... »minden bűnösnek megbocsátanak az emberek, minden szerencsétlenül segítenek, de a bukott nőt, aki szerelmének áldozata, nem segítik, azt testileg megtörve magára hagyják gyermekeivel. Két élet vést kárba. Pedig két élet megmentése nagy és szép dolog«.

Ki szerelmének ekként áldozata lön: azt csak a szeretet munkája mentheti meg: kit esetleg a csabító edes szava sodort a balsors karjaiba: azt csak szeretettel lehet visszatéríteni, arra az egyenes utra, a melyről egy önfeledett pillanatban lebotlott: ily nemes czele szülte tehát e tervet, ily önzetlen emberlarsóval alkotta is azt meg es a sok megmentett lelek imája a legszebb erkölcsi siker, mely azt koronázza.

Ne az ádáz gyűlölet s az önérdék szülte harez legyen a trienti lovagok tarogató harsónája, hanem hasonló nemes emberbaráti intézetek felállítasá mellett keljenek versenyre az emberiség jötevőivel szemben; s félre az önérdék hűvány tarsolyával, mert csak akkor lesz emberi méltóságukhoz megfelelő ama verseny, melyet az emberiség üdvéért kifejtteni hivatva volnának.

(Folytatása következik.)

vics Zoltán az »Egyetértés« asztallásaság elnöke Silbermann Izidor elnökre, Steininger Gyula az egyesület alelnöke, a jelen volt Friedmann Arminné urnőre, mint az újpesti »Négyzet« elnöknőjére, Radics Dávid Újpest község pénztárnoka, valamint az egyesület választmányi tagja Friedmann Arminné urnőre, mint olyanra emelte poharát, ki fáradhatatlan buzgalommal és a jó ügyhöz igazán melletti kitartással és eredménnyel gyakorolja a jótékonyág erényét; valamint Friedmann Armin ur az egyesület tagjaira emelte poharát.

Továbbá Mühlrad Henrik tanár, a hölgyekre, mint a jótékonyág apostolaira emelte poharát.

A vacsora egész a késő esti órákban ért véget, s a legjobban hangulattal távozott mindenki, örülve a magasztos pillanatnak, melyben ez estélyen részvett.

Vajha e gyönyörteljes est maradó emlékek költene ne csak azokban, kik azt élvezhettek, de községünk minden azon tagjaiban — kik a jótékonyág gyakorlásában jó példával járhatnak elől — hogy ily magasztos pillanatban gyakorlabban mindnyájuk gyönyörködhetnek.

HIREK.

— Hymen Propper Sándor az újpesti kereskedelmi és iparbank főhivatalnoká nov. hó 29-én jegyet váltott Mühlstein Banka kisasszonyai Mühlstein Antal földbirtokos leányával.

— Az »Újpesti Gyermekbarát-egyesület« nov. hó 30-án tartott gyermekfelnevelési ünnepélye alkalmával következő felülfizetések történtek: Mauthner Testvérek 25 frt., Volner Tivadar 20 frt., Weisz Mór és Adolf 10 frt., Friedmann Armin, Diamantstein Lajos, Friedmann Arminné, Löwy Ignác, Kohn Miklós 5—5 frt., dr. Elsner Simon, Demetrovics István, Schäffer Simon, Róth Adolf, Weisz Jánosné, Egyesi Géza, Steiner Testvérek, Schreiber Gyula 2—2 frt., Kanovits Zoltán, Popper Armin, Weisz József, Neumann Géza, Fuchs Arminné, Weinberger Márkusné, Várady Ignác 1—1 frt., Bauer Herman 50 kr. Összesen: 110 frt 50 kr. — Fogadják az adakozók az egyesület legközelebbi közlönetét.

— A joférjek clubja és a fakirályok összeolvadása. A helybeli »fakirályok« mely szintén esőndben folytatta eddigi áldásos működését, beleolvad a »joférjek club«-jába. Ezzel enged következtetni az a körülmény, hogy Pfuhl Agoston főfokir tárgyalásokat folytat a »joférjek club«-jának tekintélyesebb tagjaival. Mint halljuk, egy kis akadály forog meg fenn az ünnepélyes egyesülés ellen, mert tudvalevőleg a »joférjek club«-jának tagjai a feleség bizonyítványával tartoznak igazolni, hogy valóban jof, míg egynehány feleséges fakir ily bizonyítványt produkálni nem tud. Ezek ellenzik az egyesülést eddigelé.

— Napkonyha. A helybeli új. négyzet által fenntartott népkonyha múlt hó 29-én nyitott meg a József utca 3. sz. házában. A megnyitáson a községi előjáróság részéről jelen volt Lindt János bíró és Zsoldos János főjegyző. Szíve repest az ő. öntől mindenkinék, a midőn látta, hogy a sok szegénygyermek, s a sok munkakeptelen ő. eg. mily elvágyással fogyasztotta el a Friedmann Arminné urhölgy elnöklele alatt Winternitz Gyulané, Szell Manóné, Schwäiger Józsefné és Weisz Dorina urhölgyek által kiszolgáltattott pompás daraloves és marhabussal tétőzött káposztából álló izletes etkeket. Valóban nem ajánlhatjuk elegendő a népkonyha intézményt a jószívű közönség könyörületes ségéhez. Mindenki tudja mily szükség van a népkonyhákra az ehez embertársak érdekében. A mennyiben a népkonyha fenntartása sokba kerül, felkerjük szíves olvasóinkat is, hogy e czelra körülményekhez képest adakozni ne terheltesenek. Bármily csekély adományt, legyen az pénz vagy élelmiszer elfogadjunk s azonnal a népkonyha vezetőséghez juttatjuk, azonkívül az átvételt nyugtatjuk is.

— Madách-esték. F. hó 12. és 13-án este 7 órakor a »Polgári Kör« Csokonay-utca 33. szám alatti dísztermében Lévy Gyula, a legértelmesebb klasszikus alkotások ismeretője és előadója recitátor-estéket fog rendezni. Tárgya ez alkalommal »Az ember tragédiája«, Madách Imre világhírű drámai költe-

menye lesz, melyet két estére oszt fel és magyarázatokkal ellátva ad elő. Lévy kitünő hírnev aláírja, mely magában foglalja a valódi recitátor minden előnyeit: páratlan készség és rátermettség. Megjegyezzük ezúttal, hogy a recitativ az ábrázoló beszédművészetnek egy különös ága. Voltak és vannak, a kik recitátoroknak nevezték és nevezik magukat, de nem jogosan. A valódi recitátor a legmesszebbmenő cselokat tűzi ki: a tiszta fel fogást és a hű kivítelt. A legelőkeltebb hívatottsággal, művészileg fegyelmezett temperamentummal és minden szaktudást felölelő képzettséggel kell bírnia; de ha kiváló rátermettségével műveltsége és izlése összhangban állanak, előadásának hatása a legmagasabb élvezetek közé sorozható. Intelligens közönségünk már eddig is élenk jelet adta érdeklődésének, amennyiben már többben foglaltak be helyeket mind két estére. Jegyek előre válthatók a Polgári Kör, a Közművelődési Kör, a Zeneművelő egyesület és az Újpesti daikör titkári irodájában; továbbá Lőrenz István urnak Árpád-utca 19-ik szám alatti és Sonnenfeld Adolf urnak temploméri irodájában.

— Halálozas. Erkel László zeneanár Pozsonyban decz. 3-án meghalt. Már két év óta nyelvrákban szenvedett, s most két hét előtt Beesben egy újabb műtetel hajtottak rajta végre, de már segíteni nem lehetett. Mint alapos képzettségű zenesz, nagyon keresett zeneanár volt. Ötvenéves és három árva hagyott maga után. Erkel Gyula zeneakadémiai tanár az elhunytban gesest siralja.

IRODALOM.

— A vszarnapi újság november 15-iki száma 12 képpel s a következő tartalommal jelent meg: »Baró Daniel Ernő« (Baró Daniel Ernő és neje arcképevel). — Költemények: »Luxus-vonaton«, Szabolcska Mihálytól; »Borongás« Szalay Károlytól. — Regénytár: »Az eltűnt Regény, írta Szívós Béla (Lélek Lajos eredeti rajzaival). — »Petőfi Bem táborában«, »Mária Dorothea főhercegnő jogtudományi tanulmányai« — »Az ágyai emlékkaporna oltárképek« (képpel Mária Dorothea főhercegnő festménye után). — Kelet-indiai utazásomból, »Latinovic Gézától (Képpel: a Sahok delhi palotájából). — »A körkép-kör«, Somfai Jánostól. — »A falragaszok történetéhez«, — »Keeskemény új színhaza« (képekkel). — »Degre Alajos« (arcképpel Ellinger fenykepe után). — Nemzetiszinház: »A beesületbiro« Szűri Denestől. — »A tisztiföldi ezredei emlékek« (képpel). — »Ezredei Emlék a gerlacfalvi eszeson (Paur Géza rajzaival). — Irodalom és művészet, Közintézetek és egyletek, Sakkjáték, Keptanú, Egyzeleg stb. rendezeti rovatok. A »Vasárnap: Újság« előfizetési ára negyedeve 2 frt, a »Politikai Újdonságok«-kal együtt 3 frt. Megrendelhető a Franklin-Társulat kiadóhivatalában (Bp. pest. IV., egyetem-u. 4. sz.) Ugyanítt megrendelhető a »Képes Naptár« a legelőkeltebb újság a magyar nép számára, felevere csak 1 frt 20 kr.

Szerkesztői üzenetek.

Ghy-Pálnak. L-gutóbbi cikkirásai gyakorlatából sajnálattal kell tapasztalunk, hogy ön ebben a mesterségben hanyatlak, szellemessége (ha ugyan volt) teljesen eszben hagyja. Hogy ön szerkesztőnk ortográfiajáról jó véleményrel van, bennünket valóban meghat, azt pedig, hogy az ön cikkeit mostanában nem lapszerkesztő, hanem nyomdászgyerek corrigálja, tudomásul vesszük, valamint azt a kijelentést is, hogy szerkesztőnk sokoldalú tudományával komolyan nem veszi, tehát csak kedélyesen tréfálódik vele. A tréfát előtettük, de előtettük azt a metaforában feltalált komoly szót is, mely arról szól, hogy »ha egy utonálló rabló utközben önt azzal támadja meg, hogy te ilyen-olyan stb. add ide a bugyellárisod — bizonyára nem annyira sértve, mint inkább megtámadva érzi magát. É: ha elég kurázszi van benne, nem a bugyelláris után nyúl, hanem a botja után, hogy illő módon kielégethesse a kellemetlen aspirant. Önnek megmarad a bugyellárisa, beesületében sem lett szegényebb. De nyert-e valamit az utonálló?« Megvalljuk, e hasonlat talán s teljesen reá illik e lapok szerkesztőjére és önére. E lapok szerkesztője, önnel szemben csakugyan utonálló, mert valóban utját állja önnek abban, hogy kinyomatott boldog ígé-

ával a közönségre hatni tudjon és rabló is, mert nem tagadjuk, megrabolja önt attól, hogy újságról szereplésének gyönyöreit nyugodtan élvezhesse. Hogy szerkesztőnk ezélt ért, kitűnik abból, hogy a közönség az ön hatáshajhászával tisztában van, szerkesztőnknek tehát ugylátszik — mégis sikerült önt nagy és üres mondásokkal teli bugyellárisától megrabolnia, habár, ölsmerjük, botjával, a melybe kurázsziát összpontosította, eszeveszetteen vagdalódzott, de — a mit a történeti hűség kedvéért szintén ei nem halgathatunk. — mindig oda ütött a bővá nem akart.

A metafora tehát, a mint ön is be fogja látni, ezúttal igen találó volt.

Es most azt kérjük öntől: megérdemli az a Pohl Károly, a ki tulajdonképpen rugója volt üzenetváltásunknak, hogy neki Masson és Robizetti produkeciókat mutogassunk?

Berger Adolf Újpest. Hogy a rákospalotai i.r. htközszék Chanuka ünnepélyt rendezett s hogy ugyanakkor »apró-csemetek« hat-hét leforgása alatt 120 héber szónak magyarra fordítását megtanulták és végül, hogy Hirschler József ur a héber nyelvet úgy »uralja«, akár az alföldi ember a magyart, mindezek szép dolgok, de társadalmi lapba nem valók. Küldje be valamelyik héber szaklapnak.

27917.

Újpest község előjáróitól.

k. i. 96.

Pályázati hirdetés.

Újpest község fogyasztási- és italmérés adóbérletének házi-kezelése körül szervezett egy ellenőri és a felmondás folytán megüresedő 14 szemlési állás betöltésére ezennel pályázat hirdettetik.

Megkívántató minősítés az ellenőri állásra: nagykorúság, egészséges testi szervezet, a fogalmazásban anyyi jártasság, hogy jelentéseket és tényleírásokat tudjon szerkeszteni.

Járandósága utólagos félhavi részletekben kifizetendő évi 500 frt, azonban ugyanannyit tartozik megválasztatása esetén biztosíték gyanánt a községi pénztárban letéteményezni készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban.

A szemlési állásra: nagykorúság, jómagaviselet igazolása, egészséges testi szervezet, az írás- és olvasásban teljes jártasság.

Járandóság: utólagos félhavi részletekben kifizetendő évi 500 frt.

Felhívtnak mindazok, a kik ezen állások egyikét elakarják nyerni, hogy felszerelt pályázati kérvényüket f. évi december 20-ig Újpest község előjáróságához nyujtsák be.

Az állások 1897 január hó 1-én lesznek elfoglalandók.

Újpesten, 1896 december hó 5-én.

Az előjáróság.

Első Újpesti Takaré- és Segélyszövetkezet felszámolás alatt.

Meghívó.

Az »Első Újpesti Takaré- és segélyszövetkezet« felszámolás alatt 1896. évi december 15-én d. u. 6 órakor az egylet helyiségében tartandó

rendkívüli közgyűlésére

a t. tag urak tisztelettel meghívtnak.

Tárgy:

A ktr. keresk. és váltótörvényszék 83367/96 sz. végzése értelmében: a felszámolóbizottság kiegészítése.

A felszámoló-bizottság.

Ki 40 vagy 50 évi törlesztésre, kifizetett telkű házára pénzt felvenni, ki házat, telket venni vagy eladni akar, forduljon bizalommal hozzám.

4 *Czím a kiadóhivatalban.*

Vendéglő-megnyitás.

Van szerencsém Ujpest n. é. közönségének b. tudomására adni, hogy István-ut 4. szám alatt létező saját hazamban a mai kor igényeinek teljesen megfelelő, egészen újonnan berendezett

vendéglőhelyiségemet

f. hó 5-én, szombaton ünnepélyesen megnyitottam.

Főelőrekvésem oda fog irányulni, hogy úgy mint eddig, ezután is **tiszta, hamisítatlan birck, friss sör és izétes ételek** kiszolgálása által t. vendégeim teljes meglegedését kiérdemeljem.

A n. é. közönség b. pártfogását továbbra is kérve, maradok

klváló ti-ztelettel

Hatossy Nándor

1

vendéglős.

Ujpest, Istrán-ut 4-ik szám.

Felhívás!

»Az ujbpesti általános önségélyző-egylet mint szövetekezel« 1897—1900 vegeig terjedő

hetedik évtársulatát

1897 január hó 1-én nyitja meg.

Felkeretnek mindazok, kik az ezennel hirdetelt újabb évtársulatnak tagjai kívannak lenni, hogy az üzletreszjegyzes iránt f. évi november 8-tól deczember hó 31-ig intézkedoi sziveskedjenek, minthogy az itt jelzett időn túl ezen évtársulatba tagok fel nem vetetnek. A beiratasi díj üzletreszenként 25 kr.

Jegyezni lehet: az »Ujbpesti Takarekpenztár« épületében levő egyleti helyiségben (főut 17. sz. a.), Diamantstein Lajos igazgató-elnöknel (Ujbpest, főut 10) és Fischer Antal fűszerkereskedő urnal (főut.)

Ujbpest, 1896 november havában.

4

Az igazgatóság.

Egy üres telek

1040 négyszögöles, bekerítve főut- és Deák-utca sarkán szabad kézből eladó. esetleg bármi célra haszonbérbe vehető.

Bővebb értesítés Weisz Armin és fiai börgyáros cégnél Ujbpest, váczzi ut 40. sz. a. kapható.

7

Eladó telkek.

Az »Ujbpesti kereskedelmi és iparbank« tulajdonát képező

Földessy-féle telkek

szabad kézből eladók.

A venni szándékozók ez ügyben bővebb értesítést nyerhetnek minden héten **szerdán délután 3—5 óra** közt a bank helyiségében Ujbpest, Árpád ut 3. szám.

17

Legalkalmasabb

karácsonyi- és ujévi ajándékok.

A karácsonyfa teljes és diszes felszerelése, csinos képeskönyvek, ifjusági iratok, mesék, játékok stb., diszes emlékkönyvek és albumok, pénz- és szivartárczák. Legfinomabb csontlevélpapírok elegáns dobozokban, írásztali garnitúrák, finom iskolatáskák

SCHÖN BERNÁT

könyv- és papirkereskedésében

Ujbpest, Árpád (fő) ut 15., fióküzlet Károly- és templom-utca sarkán.